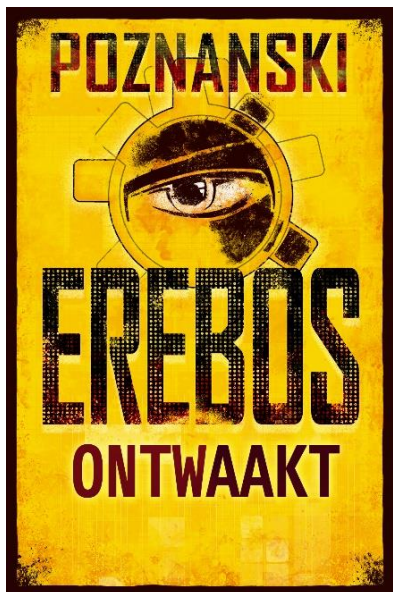

Lessuggesties bij:

ISBN: 9789047712183

Prijs: € 19,95

Erebos ontwaakt
Ursula Poznanski

Uitgeverij Lemniscaat

Vakken of lesonderdelen: Nederlands, aardrijkskunde, Engels, creatief schrijven, kunst, handenarbeid, fotografie, ethiek

Over het boek

Als je een nieuwe app op je telefoon aantreft die je niet zelf hebt geïnstalleerd, kan dat natuurlijk een reclame stunt zijn. Maar wat als het programma controle over je leven krijgt? Het draait niet alleen op je telefoon en computer – het is overal. Het kiest zelf zijn gebruikers en laat je spelen om alles wat voor jou van belang is: je baan, je studie, je vriendin... je leven!

Bijna tien jaar wilde Ursula Poznanski niet beginnen aan een vervolg op Erebos. Hoe vaak er ook om werd gevraagd, voor haar was het verhaal afgerond. Maar inmiddels heeft de technologie zo'n sprong gemaakt – en is die zo belangrijk in ons leven geworden – dat de game heel nieuwe mogelijkheden heeft. Want nu zijn er Facebook, Twitter, Instagram... fantastische media om iemands leven binnen te dringen.

Poznanski kon er niet meer omheen: het is tijd dat Erebos ontwaakt.

Over de auteur

Ursula Poznanski werkte als medisch journalist voor ze fulltime jeugdromans begon te schrijven. Inmiddels zijn ook thrillers voor volwassenen aan haar veelbekroonde oeuvre toegevoegd. Bij Lemniscaat verschenen van haar hand *Erebos*, *Saeculum*, *Layers*, *Elanus* en *Aquila*

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Thema's: thriller, spanning, games, Londen, dreiging, pesten, adoptie

Lessuggesties

Doelgroep:	<i>Erebos ontwaakt</i> is geschikt voor jongeren in de leeftijd vanaf 15 jaar
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half uur tot meerdere uren.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

Toon uw leerlingen het omslag van *Erebos ontwaakt* en vraag naar hun verwachtingen van het boek. Waar zal het over gaan? Ziet het boek er spannend uit? Kun je veel afleiden van de omslag-illustratie?

Lees dan de achterflaptekst voor en vertel dat er tien jaar geleden ook een *Erebos*-boek was.¹ Vertel dat in dat boek een game zoveel invloed kreeg dat het een gevaar vormde voor mensen. Datzelfde spel is tien jaar weggeweest maar duikt nu weer op. Met welke gevolgen?

Toon eventueel de Duitse trailer die u [hier](#) vindt. Benadruk dat *Erebos ontwaakt* verder de vraag oproept: 'Hoe ver ga je om jezelf en vrienden te beschermen? Hoe ver ga je om de waarheid over een bepaalde kwestie boven water te krijgen?' En: 'Mag je ethische grenzen overschrijden als het voor een goed of rechtvaardig doel is?'

Indien gewenst kun u deze vragen klassikaal bespreken. Let wel op: om de laatste vraag aan het boek te verbinden, dient u essentiële gegevens uit het boek prijs te geven.

Stap vervolgens over naar één of meer van onderstaande lessuggesties.

Uitvoering

Maak een selectie uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

---

¹ Als u de beschikking heeft over *Erebos* (deel 1) toon dit boek dan.

De moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt weergegeven met behulp van de volgende symbolen:

Leesverslag

Maak een leesverslag bij *Erebos ontwaakt*. Je kunt hierbij gebruik maken van de handleiding die je vindt in de bijlagen. Vraag vooraf wel even of deze handleiding overeenkomt met de eisen die je docent stelt aan het maken van een leesverslag.

Tip: De handleiding vind je ook op lesmaker.be.

Boekblad

Maak een boekblad bij *Erebos Ontwaakt*. Kijk voor de richtlijnen en uitleg bij de handleidingen op lesmaker.be. Diverse bruikbare sjablonen vind je hier ook.

Bouwplaat

Voor de docent

In de bijlagen vindt u een bouwplaat van een boek. Print deze op A3 formaat en op stevig papier, bij voorkeur op 190 gr. Laat uw leerlingen eerst in het klad een omslag ontwerpen dat zij vinden passen bij *Erebos ontwaakt* en het daarna op de bouwplaat uitwerken. In principe zijn alle materialen geoorloofd. Op de achterzijde van het bouwplaatboek moet een achterflaptekst komen die door uw leerlingen zelf is geschreven op basis van hun leeservaring. In de achterflaptekst moet precies voldoende verteld worden om nieuwe lezers te interesseren zonder dat de afloop wordt verraden. Als voor- en achterzijde van het bouwplaatboek zijn ontworpen en gemaakt knutselen uw leerlingen de bouwplaat in elkaar.

Londen

Een groot deel van *Erebos ontwaakt* speelt zich af in de stad Londen.

Opdracht

Maak een poster waarop je belangrijke bezienswaardigheden van de stad Londen in woord en beeld presenteert. Natuurlijk kun je alle onderdelen mondeling toelichten aan een publiek.

Extra: Je kunt er ook voor kiezen een expliciet (onder)deel van de stad te presenteren, bijvoorbeeld het metrostelsel, de kerken of de demografie.

Voor de docent

Als alternatieve opdracht kunt u uw leerlingen deze [webquest](#) over Londen laten uitvoeren. Hierbij maken uw leerlingen een folder over de stad. De webquest is gericht op jongere kinderen maar ook prima te gebruiken bij oudere leerlingen. U kunt er dan bijvoorbeeld voor kiezen de opdracht in het Engels te laten uitvoeren.

Fotografie

Nick, één van de hoofdpersonen van *Erebos ontwaakt*, heeft als bijbaan het maken van fotoreportages. Fotograaf *zijn* is een vak apart maar met behulp van veel mobieltjes kunnen we allemaal af en toe voor fotograaf spelen.

Opdracht

Organiseer een fotowedstrijd. Alle deelnemers (bijvoorbeeld je klasgenoten) maken een foto waarmee ze zichzelf zo goed mogelijk presenteren. De onderwerpen moeten dus iets met henzelf te maken hebben, iets dat ze mooi vinden, een hobby, hun huis of school enz. Elke leerling presenteert zijn of haar werk zo mooi mogelijk en een onafhankelijke jury selecteert de mooiste.

Tip 1: Je kunt de fotografen ook de opdracht geven om zich bij het fotograferen te laten inspireren door *Erebos ontwaakt* (of gamen in het algemeen).

Tip 2: Natuurlijk zorgt de organisator ook voor een klein prijsje en wordt de mooiste foto (of worden de mooiste foto's tentoongesteld in de school).

Ransomware

Ransomware of gijzelsoftware is een relatief nieuwe vorm van criminaliteit.

Opdracht

Verdiep je in het onderwerp en maak een folder waarin je waarschuwt voor ransomware en de gevolgen ervan. Leg in de folder uit wat ransomware is, hoe het werkt en hoe je je er tegen kunt wapenen. Inventariseer ook in je omgeving (of op school) of er mensen zijn die al ervaring hebben met ransomware en gebruik, geanonimiseerd, hun voorbeelden.

Brief schrijven

In *Erebos ontwaakt* is het van het allergrootste belang dat de hoofdpersonen communiceren via ouderwetse middelen, preciezer: via handgeschreven brieven. Dat briefschrijven zijn veel mensen, sinds de komst van de tekstverwerker op de computer, een beetje verleerd.

Opdracht

Schrijf (dus met de hand) een brief aan hoofdpersoon Nick, andere hoofdpersoon Derek of één van de andere personages uit het boek. Vertel in je brief wat je van hun avontuur vindt en geef eventueel tips over dingen die ze anders hadden kunnen doen. Je brief moet ongeveer 250 woorden bevatten. Houd je aan de richtlijnen voor het schrijven van brieven. [Hier](#) vind je tips maar je docent kan je ook helpen met richtlijnen.

Vulkanen

De aardrijkskundedocent van Derek geeft een lesserie over vulkanen. Vulkanen komen in elke schoolloopbaan bij aardrijkskunde voor.

Opdracht

Maak een PowerPointpresentatie over vulkanen. In de presentatie moeten de volgende onderwerpen zeker voorkomen:

- Wat vulkanen zijn
- Hoe ze ontstaan
- Waar je ze vindt
- Activiteit/inactiviteit van vulkanen
- Soorten vulkanen
- Beschrijving van enkele grote uitbarstingen

Tip: Zorg voor een goede afwisseling in woord en beeld.

Speurtocht maken

De personages van *Erebos Ontwaakt* voeren zowel in het spel als in de werkelijkheid van het boek een aantal speurtochten uit. Speurtochten zijn leuk voor alle leeftijden, alle mensen.

Opdracht

Organiseer een speurtocht voor je klasgenoten en docenten in de omgeving van de school. Geef onderweg opdrachten via geheime sleutels.

Tip 1: Als je handig bent met digitale middelen is het spannend om die in te zetten in het ontwerp van de speurtocht. Geef voor onderweg verschillende soorten opdrachten, dus denken doe-opdrachten.

Tip 2: Op deze [website](#) vind je ideeën voor bij het organiseren van de speurtocht.

Kunstmatige intelligentie

Kunstmatige intelligentie is hét onderwerp over de toekomst. Hoe gaan we over enkele jaren robotten en technologie inzetten voor huis-, tuin-, en keukendoeleinden? Hoe vangen we tekorten op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld in de zorg, op door middel van technologie? Kan technologie sowieso de mens vervangen? En als er dan robotten zijn, zijn die dan minder of gelijk aan mensen? Hebben ze rechten?

Opdracht

Kijk ter voorbereiding op deze opdracht naar dit [filmpje](#) van actualiteitenprogramma Eén vandaag. Schrijf dan een betoog van minimaal vijfhonderd woorden over de vraag: Hebben robots de toekomst?

Tip 1: Je kunt er ook voor kiezen om het Grote-robot-kennisspel te spelen en te ontdekken wat robots allemaal kunnen. Dit spel kan op verschillende niveau's worden gespeeld. Je vindt het [hier](#).

Tip 2: Technische universiteiten van Nederland verdiepen zich al langer in robotica. Bij de [TU-Delft](#) vind je in dit kader uitleg op diverse onderwerpen die je wellicht kunt gebruiken bij deze opdracht.

Voor de docent

Als u leerlingen hebt die geïnteresseerd zijn in kunstmatige intelligentie, kunt u hen ook uitdagen door hen deze [opdracht](#) over kunstmatige intelligentie van de Rijksuniversiteit Groningen te laten doen.

Erebos

Volgens Wikipedia is Erebus de god van de duisternis. Erebus is ook de naam van deel één van de serie van Ursula Poznanski. Dat boek is alweer bijna 10 jaar oud.

Opdracht

Lees Erebus (deel één) en vergelijk de inhoud met *Erebus ontwaakt*. Welke verschillen en overeenkomsten zie je? Zet je bevindingen in een schema. De vorm mag je zelf kiezen.

Afronding

U kunt het project rond *Erebus ontwaakt* afronden door uw leerlingen hun werk te laten presenteren aan elkaar. Omdat de doelgroep van het boek vooral bestaat uit wat oudere jongeren kunt u met name inzetten op presentatievaardigheden, zoals gebruikelijk bij mondelingen maar ook ter voorbereiding op profielwerkstukpresentaties en als voorbereiding op dat wat in het vervolgonderwijs handig is.

Het kan waardevol zijn om de resultaten of het verslag van de activiteiten bij dit boek op te slaan in een leerling- of competentiedossier.

Leesverslag

Veel scholen en lesmethoden stellen andere eisen aan het maken van een leesverslag. Informeer dus altijd of onderstaande opzet overeenkomt met de ideeën van jouw docent

Opbouw van een leesverslag

- 1) Primaire gegevens
- 2) Korte samenvatting
- 3) Uitwerking
- 4) Eigen mening
- 5) Bronvermelding

Primaire gegevens: je noteert onderstaande primaire gegevens op een apart blad:

- Je noteert eerst de naam van de auteur,
- vervolgens de titel van het boek
- daarna de naam van de uitgeverij
- en de plaats en het jaar van uitgave.
- Indien vermeld in het boek, de eerste druk van het werk.
- Als het boek een ondertitel heeft vermeld je die ook.

Bijvoorbeeld:

Titel:

Auteur:

Uitgeverij: Lemniscaat

Druk: Eerste – (gelezen:)

Geef ook aan

- hoe de opbouw van het verhaal is.
- Noteer het aantal bladzijden.
- Neem een afbeelding van de omslag in je verslag op en geef aan of er illustraties in het boek staan.

Samenvatting:

Maak een samenvatting van het verhaal van maximaal een half getypt A4.

Uitwerking:

- a. Titelverklaring:
Geef aan wat de titel zegt of wat de schrijver daarmee bedoeld kan hebben
- b. Motto:

Als het boek een motto heeft, noteer deze dan en leg tevens uit wat deze, volgens jou, met het verhaal te maken heeft

c. Thema:

Waar gaat het boek over? Leg dit in maximaal 3 zinnen uit.

d. Personages:

Leg uit welke personages in het boek een rol spelen en welke eigenschappen deze hebben. Ontwikkelen zij zich gedurende het verhaal?

e. Tijd en ruimte:

Is de omgeving of de tijd waarin het verhaal zich afspeelt van belang voor het verhaal?

f. Vertelperspectief:

Is er een ik-verteller, een personale verteller, een alwetende verteller?

Eigen oordeel over het boek:

Wat vind je van het boek? Omschrijf het in maximaal een half A-4.

Denk bij het beoordelen van het boek aan de volgende zaken:

- De gebeurtenissen
- De personages
- De opbouw van het verhaal
- Het taalgebruik

Bronvermelding: Geef tot slot aan welke bronnen je hebt gebruikt bij het maken van je verslag. Wees daar heel volledig in.

